Ч. 318 (13.863). Львів, понеділок 26. листопада 1934. Pocztowe opłate opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·50 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голандії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Митроп. Шептицький до д-ра Костя Левицького.

На днях минуло 75 літ життя довголітнього заслуженого керманича нашої національної політики — д-ра Костя Левицького і з приводу тих роковин помістило „Діло“ відповідну статтю д-ра Ст. Барана під наг. „Зі сторінок нашої історії“. З нагоди згаданих роковин одержав Ювилят багато письменних побажань, між іншими від Ексц. Митрополита Андрея Шептицького, котре звучить:

Львів, дня 18. XI. 1934.

Високоповажаний Пане Президенте!

Довідуюся з нинішнього „Діла“, яке щойно дістав перед хвилиною, що кінчите 75 літ. Не можу поминути так світлих і знаменитих роковин, щоби до Вас не відізватися з проханням приняти мої найщиріші гратуляції і побажання. Дійсно гарну маєте за собою минувщину, тісно звязану з усіми найважнішими подіями нашої історії. Тому справедливо, щоби в нинішній день всі українці зібралися кругом Вас, щоби Вам заявити свою найщирішу і найглибшу пошану та вдячність за Ваші труди, жертви та невтомну працю за свої довгі літа. Я сьогодні явився би у Вас, якби міг станути на ноги. Одначе прикований до крісла бодай тим способом відзиваюся до Вас і духом стаю перед Вами з глибоким поклоном.

З висловами моєї найвищої пошани

† Андрей Митрополит.

Большевицька армія з Францією проти Німеччини.

ПАРИЖ, 24. XI. ПАТ. Палата послів далі радила над військовим буджетом на 1935 р. Генеральний референт цього буджету Аршембо підкреслив, що не він, тільки большевицька преса подала точні вістки про німецькі зброєння. Тому тільки союз Франції з СССР має сильну і добре вишколену армію, яка прийде з допомогою Франції на випадок конфлікту з Німеччиною. Французи не надто вдоволені з цього порозуміння з огляду на режім у СССР. Одначе буржуазійна Франція не має чого лякатися порозуміння з СССР. Колись кард. Рішеліє не завагався заключити союзу з німецькими князями-протестантами.

ЗАХИТАНА РІВНОВАГА.

Треба жаліти, що в 20 років після вибуху світової війни Франція приневолена вести політику рівноваги. Говорять, що військовий бюджет замаскований. Одначе новий бюджет на 200 міліонів менший від минулорічного. Безуспішність розбройної конференції приневолила уряд пристосувати свої сили до теперішнього положення. Тому уряд задумує збільшити кадрові частини армії. Один річник новобранця не зумів би оборонити східних кордонів Франції, колиби від Середземного Моря аж до Північного Моря не тягнувся ланцюх бетонових твердинь, яких будова коштувала міліярди. Радикальна партія піддержала політику будови твердинь. Референт жалує, що кредити на новий воєнний матеріял зменшено на 400 міліонів фр.

Міністр фінансів Мартен заявив, що військовий бюджет устійнено з марш. Петеном, який довідавшись про стан зброєння Німеччини зажадав спеціяльних кредитів 800 міл. на моторизацію і модернізацію зброєння. Уряд погодився на ці пропозиції.

ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ ФРАНЦІЇ З СССР.

Референт Аршембо заявив, що незабаром Франція заключить військовий союз з СССР, який має найбільшу повітряну армію. Тому сподіються, що висвітленням зброєнь Німеччини добре прислужився Франції.

СТРАХ ФРАНЦІЇ ПЕРЕД НІМЕЧЧИНОЮ.

Полк. Фабрі, голова військової комісії, покликуючись на збільшення німецької армії заявив, що німецька армія звернена проти Заходу. Доказом будова мостів, доріг і залізниць. Німці зброяться від року. Спеціяльні кредити вжиє уряд на модернізацію зброї, будову бомбових літаків, танків і т. д. Хай цілий світ знає, що Франція готова ставити чоло ворогові. Вечером промовляв міністр війни ген. Марен.

ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ В ЛЬОНДОНІ.

Дискусія у французькім парляменті і заява референта Аршембо, що большевицька армія виступить проти Німеччини на випадок війни з Францією, викликала велике враження в Льондоні. Преса подає вістки під сензаційними наголовками: Червона армія допоможе Франції проти Німеччини. Росія машерує з Францією.

Напружене положення в Европі.

Прем. Ґембеш в інтерву з представником мадярської телеграфічної агенції заявив, що нота Югославії викликала у Мадярщині велике здивування. Ця нота є продовженням пресової кампанії проти Мадярщини. Негайно по вбивстві у Марсель, коли ще не було доказового матеріялу про організацію і виконавців атентату, югославянська преса виступила проти Мадярщини і повела кампанію, яка загрожує мирові в Европі. Метою теперішньої кампанії застрашити і здискваліфікувати Мадярщину. Тому мадярський уряд звертає увагу, що нота югославянського уряду не має правних основ. До того цей уряд не повідомив Мадярщину про зміст документів, на основі яких зладив своє обвинувачення. Премієр додав, що 1000-літня історія мадярського народу не знає політичного вбивства як засобу міжнародньої політики. Тому премієр протестує проти цього обвинувачення з обуренням відкидає обвинувачення Мадярщини за підготовку атентату. Мадярщина домагається, щоби Ліга Націй висвітлила цілу справу. Мадярщина знає, що Югославія з приятелями своєю мілітарною перевагою загрожують мирові Европи.

МАНЯКИ.

Львів, 24. листопада 1934.

Коли голова УПР д-р Дмитро Левицький рішив оперти свою промову у цьогорічній ґенеральній буджетовій дебаті не на якійнебудь загальній теоретичній тезі, а на фактах з останніх кількох місяців польсько-української дійсности, то не міг очевидно поминути мовчанкою тої цілої сторінки нинішньої польської національної політики, яка записана актами активного підтримування галицького москвофільства. Не можна було не звернути уваги на цілу низку дивоглядів, сполучених з цим засадничим великим дивоглядом, як у 1934 році, у державі, що повстала завдяки протимосковській збройній акції марш. Пілсудського й у режімі, який настав після перевороту марш. Пілсудського, можна штучно плекати російщину, штучно підтримувати гурток, що глорифікує старорежімну Росію, і то серед народу, який найважчим своїм ворогом вважає Росію. М. ін. навів український парляментарист такий характеристичний приклад тих нинішніх куріозних відносин, як то в останньому т. зв. талергофському поході у Львові машерували спроваджені даровими білетами „русскі“ молодці (наші хлопці, що ні одного російського слова не знають) у вишиваних українських сорочках під триколіровими московськими прапорами — !

І ставив пос. д-р Дм. Левицький запит, який ґлузд має така політика на тлі великої східньо-европейської проблеми, — яка ціль на тлі тої проблеми висувати проти українців людців, що нині служать одному панові, завтра готові служити другому, яких національні ідеали обертаються у сфері анахронічних обєдинітельних всемосковських теорій, а зрештою їх єдино-рішаючим ідеалом є — шкурний інтерес...

Річ ясна, що та частина промови українського авторитетного представника мусіла до живого впекти москвофілів, надзвичайно вразливих на

те, щоби хтось не демаскував їх справжньої вартости у минулому, теперішньому і майбутньому. Вони знають, що колиб всетаки дійшло до свідомости широкого польського громадянства і польської політичної думки, що це таке галицьке москвофільство, які його історичні початки і яке внішнє ідеольоґічне обличча та ким воно нині репрезентоване, то може прийшов би край фаворизуванню Обществ ім. Качковскаго у тих селах, в яких не має змоги діяти „Просвіта", і може справді ввірвались би „пособія", єдине джерело всієї екзистенції того анахронічного табору.

Реакція, яку промова д-ра Дмитра Левицького викликала у москвофільській і реакційно-московській пресі, це найкраща підтримка всіх тез тої промови, це чергове обвинувачення москвофільських симпатиків і самих москвофілів. Репрезентаційний орґан галицьких москвофілів „Русскій Голос" („Украінци в парламенте", ч. 93, з 18. ц. м.) піниться з приводу тої промови і цілком затрачує рештки почуття здорового розуму і — гумору. „Провокаціонна лож украінской партії о так називаемом „украінском народє"..., „замена древней родной Русі міфіческой Украіной"..., „русскій народ Ґаліцкой Русі знает, чево он хочет...", — справді читач таких фраз очі протирає і не знає, в якому столітті живе, з якого століття походять автори тих нісенітниць, чи вони справді не чували про поділ славян на народи, про висліди науки, які нині є аксіомами, що їх можуть неґувати лише маняки, про історичну дійсність, якої можуть не знати і не відчувати лише маняки, про життя, від якого відірвані лише маняки...

У тому самому тоні і на такій самій „ідеольоґічній" площині стоїть велика кореспонденція В. Кареніна у виленському „Русское Слово" („Не хвит а бред" — ч. 272 з 20. ц. м.). Справді „бред" — маячення, хоробливе белкотіння людини, що не здає собі справи, хто вона, де вона, і про що йде мова. Досить сказати, що автор з „Русского Ґолоса" й „Русского Слова" однозгідно договорилися до того, що „подлінними ренеґатамі" є... всі українці, які „отрекаются своей русской національності", „коверкают язик малорусской національності і ея історію в угоду своім безпочвенним мечтаніям..." До речі, ренеґатами називає всіх українців і неґує українську національну окремішність та окремішність української мови — наш галицький чоловічок зпід Тернополя, український таки Сірко...

Як на найбільш авторитетного союзника покликується п. Сірко-Каренін на... ендецький „Курієр Львовскі". Свідчився циган своїми дітьми! Справді, — польські ендеки, це єдина в Европі група, поруч із московськими чорносотенцями і їх галицькими чурами, яка поклоняється анахронічним „науковим" тезам Погодіна і Фльорінского і воліє сама видумувати „наукові правди", від яких аж кишить в ендецькій публіцистичній літературі. Ендеки у цій ділянці також випробовані практики: адже це ендецький винахід „пусьць русіна на русіна" і „пускання" на українців — москвофілів. Тому й нині „Курієр Львовскі" льояльно боронить своїх протеґованих — проти українців. Арґументація учених із „Курієра Львовского" гідна арґументації учених із „Русского Ґолоса": якщо українці „бажають собі", щоби їх трактувати як окремий нарід, то на якій підставі відмовляють цього „старорусінам"?! Маленька ріжниця! Та малесенька ріжниця звучить лише так, що українці окремим народом є, а „старорусіні" ним не є. І що цю правду знають в усьому широкому світі, в усіх Академіях Наук, включно з російською (навіть старою петроградською) і польською, а не знають її лише у редакціях ендецьких і „старорускіх" ґазет. Польським ендекам можна би відповісти запитом: чи вони погодились би на національну рівноправність нпр. зі сльонзаками? І чи вистарчило би тут лише „бажання" одної знімченої мазурської чи здеморалізованої німецьким „культуркампфом" шлеської польської групи, щоби їх трактувати нарівні з поляками, як окремий нарід, щоби як стій вволити тому їх скромному бажанню?!

Українському народові москвофільські маняки не є страшні. Як усе живе й невмируще — він пройде мимо того хворого й проминаючого явища. Маняки, що правда, завжди можуть накоїти всякої пакости, — але й на тому вичерпується їх „творча" роля. Ніхто з нас ніколи не заперечував, що вони пакостять українському національному життю, а свідомість цього у декого іншого — є саме джерелом їх матеріяльної екзистенції. Чи виплатиться тільки „шкірка за виправку", чи варта стільки енерґії витрачати на підтримування маняків? — це й була провідна думка тої частини промови д-ра Дмитра Левицького, яка так розгнівала наших галицьких маняків. І цей запит завжди актуальний.

Кров і земля.

З приводу хліборобського всенімецького конґресу в Ґослярі.

Ґосляр, 19. листопада.

ВІЙСЬКОВИЙ МАРШ СЕЛЯНСТВА.

Ціла селянська Німеччина йде військовим маршом. А властиво перемаршувала саме перед годиною здовж почесної трибуни на ґослярському ринку, де стояв вожд німецького селянського руху, ідеольоґ та орґанізатор „Нерштанду" — міністр земельних справ та прохарчування Вальтер Дарре.

Три тисячі делеґатів, здебільша в одностроях „С. А." кричало „Гайль Гітлер" і „Гайль Дарре", опісля слухало його промови, а опісля співало „Горст Везель Лід".

Я стояв доволі близько того трибуна німецького селянства і мав нагоду приглянутися докладно його обличчу. Молодий, 38-літний мужчина, пересічний на вигляд і на словах, міг би бути в наших умовинах, цілком добре, аґрономом „Сільського Господаря".

В німецьких умовинах, його здорова господарська льоґіка та непересічна енерґія, завели його на міністерський фотель. Дарре з професії інжинір-агроном, автор цілої низки цікавих праць, з яких основними для структури та духа зреформованого селянського стану є: „Селянство — джерелом життя нордійської раси", „Нова шляхта з крови та землі", „Свиня, як критерій для нордійських народів та семітів" та ін.

Цим своїм творам, незвичайно сміливим у концепції, завдячує Дарре саме своє становище, на якому переводить послідовно свою теорію в життя. Якщо практично виявиться вона життєздатною, будемо свідками одної з найбільших соціяльних реформ в Европі.

В чому лежить суть цієї нової селянської реформи в Німеччині?... Щоби відповісти як слід на це питання — треба нам у першу чергу познайомитися з теорією Дарре.

Як вже загально відомо, німецький національний соціялізм бачить підставу народу в чистоті та повновартности його раси. В освітленні Дарре, підставою раси є земля і селянство.

Століття ліберального устрою — повчає Дарре — відірвало німецький нарід від ріллі та перетягнуло його до міст. Наслідки були такі, що минуле століття зіпхнуло нім. нарід над беріг смерти. Завданням гітлеризму є, стримати і завернути той хід дотеперішньої еволюції. „Відродження народу — говорить Дарре — мусимо сперти на крові та землі". Селянство мусить знову стати угольним каменем держави. Німецький нарід може в майбутньому мати лише один шляхотський стан, а саме селянство, що сильно звязане зі землею. Німецька аристократія була здорова так довго, доки зберіглася в неї селянська ментальність. Старинні грецькі „суґенейс", римські патриції, вожди староґерманських племен, — дивилися на світ очима хлібороба. Всі вони визначалися нехітю до торгівлі та погордою для чисто грошевого багацтва. Ґерманська держава може стати здорова лише тоді, коли свої творчі сили черпатиме зі сильного дідицтва землі.

Тому, якщо держава хоче відродити нарід, мусить допомогти вернутися на ріллю тим, що від неї відійшли та сильніше закріпити на ріллі тих, що живуть з хліборобства.

СЕЛО І МІСТО.

В національній та народній державі (ім фелькішен Штаате) селянство має цілком інше значіння, як у ліберальній державі, де істнувала попросту селянська верства населення. „Натомісць для нас, — говорить Дарре — селянська верства є життєвою основою народу та держави. **Нарід твориться на селі, а вмирає в містах".**

А чи сучасне німецьке село співпрацювало як слід в дальшому творенні народу та чи взагалі німецький нарід розумів потребу національного розросту?

Дарре стверджує, що дотепер ділося цілком навпаки. Століття лібералізму та марксизму спричинило не лише в місті, але й на селі жахливе спустошення. Жадоба людського прожитку, спричинена матеріяльним горем села, відірвала маси селянства від ріллі та загнала їх до міст, де зробила з них пролетарів, а з пролетарів — жебраків. Інші, щоби сяк-так виживити з хліборобства, почали обмежувати число ротів, які требаб нагодувати. Вже й на селі прийнялася система двох, — а то й одної дитини. В тойже час, щоби забезпечити істнування та ріст народу, треба на родину троє і четверо дітей, бо природа і смерть не знають милосердя.

Дійсно, коли приглянутися німецькій статистиці, процес вимирання населення в Німеччині був дотепер просто жахливий. В міністерстві для народнього освідомлення та пропаґанди мав я нагоду переглянути дані, вміщені в „Архів фір Бефелькерунґсвісеншафт унд Бефелькерунґспolітік" і натрапити на речі, про які й не думав. Так напр., стверджено, що Німеччина йшла в останніх десятиліттях на чолі народів, які вимирають. Число народин було 14,7 на 1.000, отже менше, як у Франції, де на тисячу населення все ще припадає поверх 17 народин! Рік 1933 закінчився дефіцитом уродин в 31 проц.! Зрештою не диво, коли напр. в самій лише берлінській Касі Хорих в 1929 р. проти 5.900 нормальних уродин, було 6.100 випадків зігнання плоду! Щоби втримати теперішній стан населення у великих містах Німеччини треба, щоби там родилося 42 проц. більше дітей, як родиться. В такому Берліні, що в 1933 р. мав 4 міліони мешканців, — якщо кількість уродин далі так само падалаб — булоб в 1960 р. лише 3 міліони мешканців, а в 2.050 році всього ще 90 тисяч!

АВТА, ПСИ І ДІТИ.

Вже нині вирахували, що в Берліні прибуває на рік більше авт, як дітей, — а саме на 40 тисяч берлінських авт, родиться в Берліні 30 тисяч дітей. Замісць „бажання дитини повстало в душі сучасного німця „бажання авта". „Та авта нас не спасуть — бе на трівогу німецька преса — але дитячі візочки! Ще кілька років, і треба буде в Німеччині робити більше домовин, як колисок". А що казати на такий статистичний доказ, що берлінські матері мають сьогодні більше собачок, як дітей? І то втроє більше! На три „песі мами", нараховано лише одну людську. Берлін має 150.000 псів, а лише 50.000 немовлят.

Приглянувшись поданим цифрам, буде нам ясно, чому нім. уряд так сильно підтримав ініціятиву Дарре. Тим більше, що його арґументація, льоґічно найбільше переконує.

ЧОТИРИ ТЕЗИ.

Вслід за цим, Дарре, для практичного переведення своєї теорії, поставив чотири тези, які вже прийняті урядом:

1) Треба радикально відректися від Веймарського устрою і створити німецьку, народню (фелькіш) державу.

2) Родини справжніх рільників (а не рільних підприємців, що експльоатують ріллю виключно для зиску), закріпити на їхньому дідицтві.

3) Почати нову кольонізацію під гаслом збільшення селянського стану в Німеччині.

4) Створити новий цивільний закон з метою охорони земельної власности перед поділом на все менші господарства, а далі не дозволити на задовження та на грабіжницьку господарку підприємців, що експльоатують землю.

Саме на цих тезах спирається нове селянське законодавство в Німеччині. Засаду „дідичного господарства (Ербгефе) вже встановлено законом. Від 1. жовтня 1933 р. не вільно в Німеччині ділити господарств. Кожне господарство переходить з батька на одного сина, якого батько назначить, а відповідна влада затвердить. Цей син мусить бути справжнім селянином, що працює на ріллі і своєю чесністю заслуговує на це. Рішальний голос у тій справі, як і у всіх справах дідицтва має т. зв. „суд для справ дідицтва", складений з одного професійного судді та двох селян. Якщо є більше дітей, то всі інші діти можуть працювати у спадкоємця за винагородою, не маючи ніяких річевих прав до господарства. З другого боку спадкоємець не може відмовити в себе захисту ніякому членові найближчої рідні. У випадках, де нема синів, лише напр. одна донька, тоді вона дістає господарство, а недідичні парібки можуть саме там женитися і таким робом ставати дідичними. Крім цього держава приходить з допомогою недідичним селянам через свою кольонізаційну акцію. У Сх. Прусії, в Бранденбурґії і т. д. утворять тисячі нових господарств на задовжених податково маєтках великих землевласників. Дальше, — осушення самих лише болот у Ні

меччині (вздовж голяндського кордону та ін.) дасть около півтретя міліона гектарів, себто 10 міліонів нім. моргів, плодючої землі. В Німеччині вираховують, що землі для кольонізації вистане на 25 років.

ХТО МОЖЕ БУТИ СЕЛЯНИНОМ.

Дуже цікавий з расово-політичного становища є 13 § згаданого закону, який означує вимоги, конечні, щоби бути селянином. Отже: „селянином може бути лише нім. громадянин, німецької або расово подібної крови, чесний і гідний". Вслід за цим, кожний селянин, що хоче бути „дідичним", мусить доказати, **що від 1. січня 1800 року не було і нема в його роді домішки жидівської або кольорової (напр. муринської) крови.**

Ось у короткому старався я зясувати засади того славетного вже нині закону про „дідичні господарства". Багато в ньому є ще неясностей, як напр.: одиноким спадкоємцем є син, що є... лікарем і не хоче бути селянином. Хоче господарство продати. Тимчасом „дідичне господарство" не вільно по закону ні продати, ні заставити, ні задовжити. А далі: є недорід і селянин мусить запозичитися. Який банк і взагалі хто-небудь дасть йому гроші, якщо господарства не вільно гіпотечно обтяжити? — і т. д. і т. д. На ці неясности звернув я увагу начальника баварського „Нерштанду" в Мінхені і у більш, як двогодинній розмові, старався здобути повний образ того, що діється на фронті селянської політики в Німеччині. Такого образу не маю, бо мій співрозмовець сам заявив, що деякі проблеми ще розроблюються.

Взагалі мушу підчеркнути, що саме на цю, селянську тему, дуже нерадо і обережно говорять з чужосторонніми журналістами. Добитися авдієнції в тій справі коштувало мене чимало часу, а коли вже мене допустили, тоді ще й якнайдокладніше перевірювали всі мої документи і мали довгу телефонічну розмову з міністерством. Це врештою заявив мені цілком отверто мій співрозмовець, підчеркуючи, що є ще проблеми, про які говорити покищо не можна...

НЕМА ЩЕ ПОДРОБИЦЬ.

Тому легко було зрозуміти, чому половина нарад гослярського зїзду відбувалася строго довірочно, без представників краєвої і закордонної преси. Недокладности і ріжниці поглядів у системі, до якої вже дали почин законом, не повинні би бути. Тимбільше в Німеччині, де кожний плян викінчують до подробиць. Пояснення цього дивного факту, хіба одне: гітлеризм прийшов до влади скоріше, заки мав всебічно опрацьовану систему господарської перебудови держави. А народові треба було дати цю реформу чимскоріш.

Всеж таки неясности селянської реформи не є засадничого значіння і можна їх усунути. Помилкові рішення можна зревідувати і справити. Засадниче є те, що гітлеризм зупинив павперизацію селянства, підняв кольонізаційну проблему та зорганізував сільсько-господарську продукцію та її збут. Ціни цієї продукції піднесли, але без перетягання консумційної струни. Знищено лише всякі форми визиску селянина, що досі на жаль, все ще діється в нас, як напр. ланцюгову, посередню перепродажу сіль.-госп. продуктів. Про встановлення справедливої ціни дбають тут „селянські спілки для регуляції торгу", що працюють в тісному порозумінні з державними органами контролі продукції. Зокрема в податковій ділянці помітно обмежено селянські тягарі. Всі податки зуніфіковано і обнижено в загальній сумі на 600—700 міліонів.

СЕЛЯНАМ ДОБРЕ.

Селянинові в Німеччині живеться нині краще, як його братові в інших державах Европи. Наглядним доказом цього був весь хід гослярського конгресу. В офіційній частині читано реферати, дуже цікаві з теоретичного боку, але які нічого не дали для пізнання практичної сторінки. А це для репортера хіба найважніше.

На закінчення конгресу мав приїхати Гітлер. Чекали його тут з напруженням, але даремно. Приїхав лише його заступник Гесс і Розенберг. Між почесними гістьми конгресу був і делегат польських селян п. Фудаковський із Варшави, що на зібранні у міністра Дарре говорив навіть від імени всіх інших делегатів, що зїхалися з більшости европейських держав. І прикро було, що підчас виголошування імен і держав та нац. приналежности делегатів не чули ми імени українського делегата. А можна було це зробити приславши хочаб делегатську повновласть комусь з нашої берлінської кольонії, серед якої находяться теж фахівці тої справи. Очевидно, тут входилаб в гру сама лише репрезентація, але з пропагандивних оглядів вона все у таких випадках необхідна. Вона свідчила би наглядно, що живемо в Европі.

Роман Голіян.

40 літ для національної справи.

О. Лотоцький: СТОРІНКИ МИНУЛОГО, з томи. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава, 1932—4.

Більш 1000 сторінок спогадів діяча, що 40 літ брав живу участь у громадському житті, здебільша у тій добі, коли громадська діяльність належала до революційної конспірації. Саме, коли „Українське Історично-Фільольоґічне Товариство" у Празі пригадує нам 40-ліття наукової праці О. Г. Лотоцького, найкраща нагода пригадати нашому громадянству його спогади, що досі не мають у нас собі рівних ні шириною картини ні багацтвом матеріялу. Чикаленко, що хапає нас за серце своїм ліризмом, не мав наміру поширювати своїх особистих вражінь до картини цілої доби. Спогади Е. Олесницького, що складаються на таку картину стоять у такому відношенні до спогадів Лотоцького, як простір Галичини, нехай би і віддаль від Львова до Відня, до простору від Поділля до Тифлісу і звідти до Петербурга.

У завзятущих спорах про ролю наддніпрянської політики та галицької і про перевагу тих чи інших впливів, галичани надто часто основуються тільки на тих фактах, які досі зареєстровані друком. Усе нелегальне життя української інтелігенції, що підготовлялась десятками літ у царській Росії до самостійного зриву виринає в уяві галичан як дуже невиразний образ масового підземельного руху. При всьому подиві для стихійної сили великої української революції, галичани й досі мають застереження людей, що мало знають, яку ролю відограла в ній українська інтелігенція, вихована національно у підземеллі. Сотні імен, які почули ми нараз, коли наддніпрянські земляки за одну ніч пообсаджували міністерства, державні установи та приватні організації, віддавна були звязані з історією боротьби за українську незалежність.

Три томи споминів О. Г. Лотоцького пригадують нам сотні імен, які видавались нам випадковими і часто не говорили нам нічого. Ось діяч, якому довелось 40 літ брати діяльну участь у праці над відродженням нашого національного руху у ріжних осередках царської імперії. Життя його склалось так, що мав він нагоду зустрічатись з найчільнішими нашими патріотами своєї доби і вести з ними одне спільне діло. Нині, коли життя і праця більшости з них закінчені, О. Г. Лотоцький оживляє своїми споминами їх постаті, щоб відтворити сторінки прецікавої доби, ще близької нам, а вже зовсім незрозумілої для сучасного покоління.

Спомини ці починаються власним життєписом від наймолодших літ і таким робом відразу вводять нас в атмосферу, серед якої прокидалась національна свідомість українців, виховуваних у царській Росії під усіма впливами русифікаційної політики. Батько автора був священиком і призначив його теж до духовного стану. Дома збереглась національна традиція, свідомість окремішности від російйщини; прийшли перші книжки дарма, що російською мовою писані. Навіть такі, що висміювали „малоросів" розбуджували зовсім протилежні почування. „Расказы о Южной Руси", „Кобзар" або „Хмари" Нечуя це не звичайна лектура, а етапи у світогляді.

Мало хто з нас уявляє собі, яким робом проникало українське слово до початкових шкіл; іще менше, як виглядало виховання у православній духовній семинарії. Короткозорий гніт розбуджував протест, — література і товариські звязки підтримували свободолюбні ідеї. Нагадуються деякі анальоґії з діяльністю галицького духовенства: — воно теж, завдяки постійним взаєминам з народом найлекше могло зберігти свою рідну мову і мало над собою менше контролі політичної влади.

Читаємо з дивним зворушенням перший вплив галицьких видань, що обходили цензуру, про те, як автор у 1890 р. шукав по Києві земляків, про потайну Українську Громаду, що 25 літ виводила в люди законспірованих українців, про записи перших народніх пісень, перші мандрівки по селах, про молодечі пориви, звязані з першими поетичними спробами або боротьбою за право називати себе явно українцем.

Те, що і досі галичани подивляють у наддніпрянців або заздрять їм, називаючи часто з призирством „практичним хистом" — стає ясне щойно у світлі таких „Сторінок минулого". Наші наддніпрянські земляки мали в собі розмах, що родиться серед великих просторів. Людина, що покінчила свої студії і несподівано з „політичних" причин не могла з них їсти хліба, мала змогу взятись за будьяке інше діло і не почувала ні трохи, що змарнувала своє життя. Високі державні урядовці — директори департаменту, цензори чи ґубернатори — не завсіди могли відмежувати себе від суспільних і літературних течій, що мали вплив на інтеліґенцію російської імперії. Суспільні ідеї та література мали на просторах такої держави зовсім іншу силу, ніж у нас, у Галичині, де і досі, під цим оглядом мало змінилось.

Читач „Сторінок минулого" може подивляти той незвичайний хист, з яким наші наддніпрянські земляки вміли використовувати свої офіціяльні становища та особисті звязки, щоб посунути вперед, хочби в найбільших дрібницях, проґанду української справи, єднаючи її водночас з ріжними засобами підземельної, революційної роботи. Для неодного галичанина і досі незрозуміле таке явище, що російська література, література того народу, проти якого українці мусіли підготовлятись до боротьби, могла розбуджувати свідомість національної окремішности в українцях, підсилювати ті ідеї, що ставали для них щитом у боротьбі. Яке характеристичне місце, коли О. Лотоцький згадує про „Полтаву" Пушкина, що прокинула в ньому першу свідому, хоч ще неясну думку, національного змісту від слів Мазепи про незалежницькі змагання України!

Залеський, Мальчевський або Словацький не мали на нас ніколи такого впливу, коли оспівували Україну. Німецька і польська література, на якій нас виховували, належали до чисто естетичної царини, без звязку з життям, ще й зовсім далекої від думок про естетику. Тимто і досі у Галичині, коли починається дискусія про потребу літератури, яка виховувалаб суспільність у національному дусі, чуємо рецепти із старої педагоґії.

Майже на кожній сторінці спогадів О. Лотоцького знайомимось з якоюсь новою особою і галерія цікавих та оригінальних типів тут така довга, що нема змоги ані поділити її на групи, ані обєднати спільною характеристикою. Поруч одиниць, звязаних з особистим життям автора

чи зустрінутих випадково на ріжних посадах, пересуваються перед нашими очима цілі ряди діячів, що входять до спільних гуртів, товариств, організацій або до тої широкої громади, що охоплювала спільними ідеями ввесь тодішній український рух.

Маємо тут характеристику відносин у київській богословській академії, студентства, професорів, громадських організацій, української колонії в Петербурзі, старшої і молодшої тамошньої громади, петербурського студентства, „Просвіти", цензурних митарств, партійних настроїв серед петербурських українців, становища Рос. Академії Наук у нашій справі, заходів при виданні українського перекладу Євангелія, державної думи в чотирьох її складах і її відношення до української справи, маніфестації у Петербурзі з нагоди Шевченкових роковин, видання повного „Кобзаря", літературних і церковних кол, передреволюційних і революційних подій...

(Докінчення буде.)

*

МАЗЕПИНСЬКИЙ ЗБІРНИК У ЧЕСТЬ ПРОФ. О. ЛОТОЦЬКОГО.

В цьому 1934 році сповнилось сорок літ науково-літературної діяльности професора варшавського університету Олександра Лотоцького, давнього діяча на полі українського національного відродження і визначного вченого.

Українська наука і культура багато завдячують його великій енергії та гарячому завзяттю. Професор О. Лотоцький був одним з тих небагатьох українців, старшої генерації, що з цілою самопосвятою стали на службу українському національному рухові у важких умовинах режиму царської Росії і що цілу свою працю присвятили великій справі визволення своєї Батьківщини.

Сорок літ невтомної впертої оранки професором О. Лотоцьким нашого духового перелогу, сорок літ засівання ним зерна української науки та культури, — притягають увагу нашу до світлої Особи дорогого Ювилята.

Гурт українських працівників науки, підписаних нижче, признає за найвідповідніший спосіб вшанування сорокалітньої діяльности професора О. Лотоцького — виданням книги, присвяченої Його Ювилеєві, й виступає з ініціятивою видрукування історичного збірника, на зміст якого складуться студії про гетьмана Мазепу. Такий збірник найкраще відповідає духові довголітньої, невпинної діяльности нашого Ювилята. Під Мазепинським прапором працював він ціле своє життя, під цим прапором працює він тепер на еміграції.

Підписані зібрали й упорядкували до друку цілий матеріял для такого збірника, потрібні лише засоби для його опублікування.

Маємо певність, що серед нашого суспільства знайдеться чимало тих, що в свідомости всенаціонального значіння роботи професора О. Лотоцького, поспішать з пожертвами на видавничий фонд Мазепинського збірника.

Пожертви просимо посилати на імя скарбника проф. Р. Смаль-Стоцького, **Warszawa, ul. Służewska 7. m. 4.**

Голова — проф. унів. варш. В. Біднов, проф. інж. І. Шовгенів, проф. унів. варш. М. Кордуба, інж. Є. Гловінський, проф. унів. варш. д-р Р. Смаль-Стоцький — скарбник

Свята 1-ого листопада.

РАДЕХІВ.

Як минулих літ, так і цього року в 16-ті роковини листопадових днів, відсвяткував Радехів свято 1. листопада дуже торжественно. Рано в год. 9. відправив місцевий парох о. М. Зінкевич співану врочисту Службу Божу в наміренні українського народу. На богослуженні співав місцевий хор і була приявна вся інтелігенція міста. Вечором над прикрашеною могилою відправив о. парох панахиду за душі поляглих Героїв і виголосив відповідну проповідь. На панахиді переведено збірку на українських інвалідів і квоту 16 зол. переслано негайно до Львова.

Закарпаття.

ХТО ДАЄ ГРОШІ НА МОСКВОФІЛЬСЬКИЙ ЩОДЕННИК „РУССКІЙ НАРОДНЫЙ ГОЛОСЪ"?

Ми вже згадували про те, що в Ужгороді виходить на місце застановленого „Карпаторусского Голосу" новий москвофільський щоденник „Русскій Народный Голосъ". Пишучи про його появу, згадали ми теж, що закарпатські москвофільські „промисловці" найшли знову якесь фінансове джерело, з якого дістають гроші на свої цілі.

Загадку цю розвязує ужгородський соціял-демократичний „Вперед", що в числі з 15. ц. м. пише про це між іншим: „Перед усіма повстало питання: хто тратить гроші на „Русскій Народн. Голосъ"? Хтож у нас такий багатий? Єдина партія, що тримає „моц" у своїх руках. Вона в нас дуже щедра, дає на всі боки. Вона й почала видавати новий щоденник, щоб підпустити агітацію. Та ще й Камінського відірвала від „Карп. Голосу". І здається так ліпше, пан відповідальний редактор здобув ліпшу посаду. Але що він скаже захехтаному Феңиковi, коли той повернеться з Америки?"

Виходить, що аграрна партія, яка тепер при кермі в Чехословаччині, видає на Закарпатті свої органи в усіх мовах: по чеськи, мадярськи, російськи й українськи („Земля і Воля"). Все те має очевидно за ціль підготовити населення до виборів, що відбудуться в найближчому році.

Коли ми вже при аграрній партії, то слід іще подати отсю вістку з найновішого числа „Українського Слова": „З віродостойних автономістичних джерел подають, що д-р Камінський вже виступив зі складу редакції „Русск. Народн. Голосу". Краще пізно, ніж ніколи! Автоном. партія ніби уважала неможливим, щоби член її виконавчого комітету брав участь у виданні, подібнім до „Р. Н. Г."...

ІНСП. ВОНДРАЧЕК І НАША МОВА

Недавно розписалися наші часописи про рішення, яке було видано з підписом краєвого інспектора Вондрачка, щоб на шкільних будовах не вивішувати нашого прапору. При цій нагоді добре буде пригадати дещо з недавно минулого. В 1930 році, в лютому й червні, коли

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З 26. ЛИСТОПАДА 1934.

Д-Р ЕВГЕН ОЛЕСНИЦЬКИЙ. 32

СТОРІНКИ З МОГО ЖИТТЯ.

XV. ДІЯЛЬНІСТЬ ПАРТІЇ НАРОДОВЦІВ. НОВІ ІДЕЇ СЕРЕД МОЛОДІ І СПРИЧИНЕНІ НИМИ ЕВОЛЮЦІЇ. ВІДНОСИНИ В УНІВЕРСИТЕТІ.

Вся львівська Русь-Україна концентрувалася в товаристві „Руська Бесіда", що займало тоді дві малі кімнатки при вул. Краківській ч. 14. Побіч них у дуже малій кімнатці містилася „Просвіта". Які були кімнати, таке було життя і рух. На „Бесіді" бувала громадка професорів академічної гімназії, два професори університету (пок. брати Огоновські) і кількох урядовців; зпоміж тих самих осіб рекрутувався тодішній виділ „Просвіти". Політичної ролі народовці не відгравали тоді ніякої. Їх одинокий часопис „Правда" виходив дуже неправильно, часом раз на кілька місяців. Проба видавати політичну „Правду" (двічі на місяць) не повелася, про частіше видавання часопису не могло бути мови передусім через брак кавції, вимаганої тоді законом. Книжочки „Просвіти" виходили мляві, обмежені переважно на передруки і відгравання давніших річей; крім видавання книжечок, „Просвіта" більше зовсім нічого не робила. Загальні Збори „Просвіти", що раз у рік відбувалися у Львові, збирали ледви кількадесять осіб і не виходили поза рямці сухих адміністраційних рефератів; раз на рік улаштовували народовці вечерниці Шевченка і то в чужій салі (ратушевій, або на Стрільниці) та чужими силами (при помочі хорів і солістів із польського Музичного Т-ва, опісля „Лютні") і на тому кінчалася вся діяльність народовецької громади у Львові.

В кругах академічної молоді були з початком шкільного року 1878 також дуже невідрадні відносини.

Було це саме по невдатній злуці всеї академічної молоді в „Академическім Кружку".

В 1877 р. настала була злука москвофільського „Академического Кружка" з українофільським „Дружним Лихварем". В тій злуці взяли верх народовці, давні члени „Академическаго Кружка", як Франко, Павлик і під впливом Драгоманова надали товариству інший напрям, який проявився у редагуванні часопису „Друг". Одначе це тревало не довго; по арештуванні і процесі тих найголовніших діячів „Друг" упав і злука товариств розбилася; „Академический Кружок" перейшов у руки москвофільської молоді, студенти народовці лишилися властиво без ніякого товариства; бо „Дружний Лихвар" підчас злуки зійшов був лиш до ролі запомогового товариства, а студенти-народовці, добуваючи „Кружок", лишили „Лихваря" зовсім на боці і це товариство цілком то заснітилося.

З початку шкільного року 1878. був „Лихвар" без хати, без інвентаря, без часописів, — книги його й останки старих ґратів містилися в комірнім на „Бесіді". В „Академическім Кружку" запанувала реакція і строгий остракізм. Приймали лиш певних, — під цей остракізм підпав і я й усі мої товариші, що прийшли того року на університетські студії з Тернополя. Хоч ми були ще зовсім незнані з наших національних поглядів, то тернопільська гімназія мала традиційну українську марку і цього вистачило, що нас до „Академическаго Кружка" не приняли. З уваги на те студенти-народовці постановили оживити т-во „Дружний Лихвар" і зробити його осередком свого життя; покищо ходили ми вечорами на „Бесіду".

Та на „Бесіді" віяло холодом.

Старші народовці, тодішні члени „Бесіди", були налякані соціялістичними процесами і з підозрінням гляділи на кожного молодого, чи не криється в нім адепт Франка і Павлика.

Між усіми народовцями була одна жива людина пок. Володимир Барвінський. З Барвінським лучила мене давніша знайомість і родинний звязок; він впровадив мене на „Бесіду" і познайомив з її членами.

Одначе й Барвінський, хоч безперечно не без ширших поглядів, ставився неприязно до руху „проскрибованих". На це натякнув він зараз у першій розмові зі мною, коли заохочував мене і моїх товаришів до окремої чисто національної організації молоді.

На „Бесіді" чув я те саме щоденно від старших. Ставляли нам буквально паролею уникати Франка і його товаришів, з якими тоді були зірвані всі звязки і які не мали вступу ані на „Бесіду", ані взагалі до народовецьких кругів. Це було причиною, задля якої я в кількох перших тижнях мого побуту у Львові не познайомився ані з Франком, ані з ніким із його товаришів і не знав їх навіть з лиця. Горстка „проскрибованих" була від нас відділена неначе китайським муром.

Тимчасом розпочалися в університеті виклади і ми стали заходитись около реорганіза-

пан Вондрачек був шефом Шкільного Реферату, спробував він усунути нашу мову з шкільних урядів. (Розпорядок чис. 17.051/30—III. і 68.004/III—30).

Хтоб не памятав про той розпорядок, що наказував у наших шкільних урядах урядувати лиш по чеськи? — Хтоб не памятав, як наших шк. інспекторів, що не урядували по чеськи, наказано було суспендувати? Хтоб не памятав, як усі акти повертано з Шкільного Реферату, бо не були написані „статнім язікем?!"

Ось те все робив пан Вондрачек 1930 року. Не знати, що булоб з того тоді вийшло і які нещасливі наслідки моглоб воно мати, колиб міністер Дерер, у своїй політичній мудрости, на протест шкільних інспекторів, ведених пос. Гусняем, цей незаконний і нерозважний розпорядок не скасував і не повернув усе на старий лад.

Минуло вже 5 літ. За ввесь той час чули ми багацько про пана інспектора Вондрачка, але такої бурі не вдалося йому за д-ра Славіка викликати, як теперішне прапорове питання. Тоді нашу мову, а тепер наш прапор хотів скасувати.

Дивне, чому пан краєвий інспектор не найде собі іншого завдання? Адже він є інспектором наших українських шкіл, а до того ще й краєвим інспектором! Кожен би думав, відколи є тут на Підк. Руси — вже вісім літ! — не навчився по нашому говорити, а всюди, куди піде між наше учительство, говорить виключно по чеськи і нашу мову просто ігнорує. Ось праця для вас, пане інспекторе. Коли хочете й надалі залишатися у нас, то навчіться бодай по нашому, а дайте спокій нашій мові та нашому прапорові!

(Українське Слово.)

ПОСВЯЧЕННЯ БУДИНКУ „РУСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ КУХНІ".

Дня 18. листопада ц. р. відбулося в Ужгороді посвячення будинку „Руської Народньої Кухні". Святив епископ А. Стойка, який виголосив промову про вагу харитативної діяльности взагалі, зокрема в теперішних часах. Потім слідували привіти: від міста — проф. Равшер, від українського громадянства — о. А. Волошин, від Жіночого Союзу — п. І. Волошинова, від Жіночої Секції при „Просвіті" — І. Невицька, а крім того відпоручники ріжних гуманітарних інституцій. За привіти, зворушена до сліз, висловила гарячу подяку п. Е. Грабарова, жінка старости міста й голова „Руської Нар. Кухні".

П-і Грабарова вж більше літ веде „Руську Нар. Кухню", але інституція та не мала свого приміщення. По довгих клопотах вдалося їй довести до того, що інституція має свій власний дім, який разом з урядженням коштує близько 400.000 чк.

В Народній Кухні буде діставати харч головно бідна українська шкільна дітвора. Таким способом уможливиться дітям найбіднішої частини нашого населення ходити до шкіл. Денно дістане там обіди около 700 дітей. Розуміється, можуть там дістати обід не лиш самі діти, але також і деякі дорослі особи.

Вітаємо нову українську харитативну установу, з признанням підносимо заслуги ініціяторки й невтомної працівниці п-і Грабарової і бажаємо новій установі найкращих успіхів.

(Українське Слово.)

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

Жіноча Секція Т-ва „Просвіта" в Ужгороді влаштовує в неділю 25. ц. м. в малій салі „Просвіти" академію в честь поета Ю. Федьковича. Програма академії добірна й оригінальна.

Сензаційний процес за 25 тисяч долярів програний.

Як нашим читачам уже відомо, перед апеляційним судом у Львові відбулася в дні 18. жовтня ц. р. апеляційна розправа за зворот 25.000 долярів з відсотками. Звороту цієї квоти домагався митрополит А. Шептицький від кн. Марії Христини Шенборн як задатку на купно цілого ключа Богородчани.

Пізвана кн. Шенборн признала, що одержала 25.000 дол. від митр. Шептицького, але додала, що з митр. Шептицьким ніякого договору купна не заключила. Ці гроші, на її думку, надіслав митр. Шептицький на рахунок Дропйовського, за посередництвом якого велись переговори і якому кн. Шенборн позичила 25.000 дол.

Окружний суд у Станиславові станув теж на такім становищі і видав некорисний присуд для пововника.

Тепер сенат апеляційного суду переслав заступникам сторін присуд на письмі, в якому станув на становищі окружного суду в Станиславові

ції „Дружного Лихваря". На передвиборчі збори зійшлося багато товаришів і зараз зазначилися дві партії: консервативна, що йшла за опінією „Бесіди", і радикальна, репрезентована давнішими товаришами з Франківської ґрупи. Дебата була оживлена, хоч велася по всім парляментарним правилам. Перша група була численніша; бесідниками її були Кость Бобикевич, Рудницький і Лукич-Левицький; головним речником другої групи був горячий Василь Полянський; сам Франко не був на зборах. Непривиклий до парляментарних полемік, сидів я мовчки, приголомшений потоками реторики, вишколених у парляментаризмі товаришів.

Особливо імпонували мені внесення „щодо формального трактування", якими сипали бесідники, й імпонувала мені шумна реторика, якою визначалися особливо товариші Бобикевич і Рудницький. Я слухав у смиренности духа, думаючи: „От, якби мені коли вирости на такого промовця".

Вкінці перемогла консервативна група. Вибрано виділ із її листи. Головою став тов. Осип Білинський, я увійшов до виділу як скарбник.

Новий виділ винаймив хату для товариства при вул. Шейнохи, улаштував концерт на дохід товариства при участи „Лютні" в ратушевій салі (Народній Дім не хотів дати салі, — тодішній голова „совіта" заявив нам, що не уважає „Дружного Лихваря" руським товариством) і поволи розпочався в товаристві науковий рух, до якого дав початок пок. Корнило Заклинський, закладаючи історичний кружок.

(Далі буде).

—o—

З ОРҐАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ.

Повітовий Народній Зїзд у Турці.

У вівторок 20. XI. відбувся Народній Зїзд Турчанщини. Не зважаючи на препогану погоду — саме впав перший сильний сніг! — прибули на Зїзд делеґати 26 громад: крім 4 священиків і 6 світських інтеліґентів явилося 57 селян і то навіть з таких далеких сіл, як Михновець, Ґалівка, Свидник, Соколики і т. д. Зїзд відкрив голова П. Н. К. д-р Кондрат, який теж привитав посла Д. Великановича з його 50-літтям. Присутні відгукнулись на привіт ентузіястичними окликами і відспіванням многоліттєвія. За президіяльним столом сиділи побіч голови П. Н. К. о. М. Конюшко з Розлуча, П. Лисейко з Михнівця і Д. Марців з Турки. Після двогодинного вичерпуючого і гарного реферату пос. Д. Великановича про політичне положення українського народу здали д-р Кондрат і Д. Марців звіти з діяльности П. Н. К. за час від попереднього Н. Зїзду в дні 4. VII. 1933. спинюючись довше на щойно переведених громадських виборах і на значінні преси. Приявні одобрили звіти та устами о. М. Конюшка висказали повне довіря для У. П. Р., зокрема для послів нашої округи. Після вибору П. Н. К. з д-ром Кондратом на чолі залунав національний гимн і підбадьорені учасники розійшлись домів. З натиском приходиться підчеркнути велике зрозуміння селян для орґанізації.

НІМЕЦЬКА ПРЕСА БОРОНИТЬ МАДЯРЩИНУ.

БЕРЛІН, 24. 11. ПАТ. Нота юґославянського уряду знайшла відгук у німецькій пресі, яка боронить Мадярщину. Преса вказує на ускладнення в Европі, які можуть викликати заходи Юґославії. Ціла преса пише, що теперішне положення в Европі дуже напружене, бо за Юґославією станули би держави М. Антанти, за Мадярщиною Італія.

Морська база на Ледовім Океані.

Фінляндська преса повідомляє, що уряд СССР будує сильну морську базу в Олександрівську на Ледовім Океані, недалеко Мурманська і кордонів Фінляндії. Цю вістку потверджує шведська преса. Нову базу большевики будують для легких воєнних кораблів і підводних човнів. Одночасно будується склади для опалу й оливи. Тепер в Олександрівську є 4 торпедовці та кілька кораблів. Військові шведські кола переконані, що в Олександрівську є таємне летовище. Звідсіля мабуть вилітали таємні літаки для лету над Скандинавією і Ледовим Океаном.

Ширіть наш часопис!

Справа 16 засуджених українців перед Найвищим Судом.

Найвищий Суд у Варшаві розглядав справу 16 українців, засуджених на 6—13 літ вязниці за плянований напад на скарбову касу в Надвірній. Постановив удержати в обовязуючій силі присуд станиславівського суду.

—o—

Англія не віддасть своєї фльоти для воєнної бльокади.

Без Зл. Держав, Німеччини та Японії нема мира.

ЛЬОНДОН, 24. 11. ПАТ. Віцепремієр Болдуїн промовляючи в Глезгові, сказав, що збірної системи мира ніколи не приймуть без участи Зл. Держав, Німеччини та Японії. Тепер тяжко говорити про це, коли Зл. Держави не є членом Ліґи Націй, а Німеччина та Японія виступили з неї. Що торкається приступлення В. Британії до такої системи мира, то Болдуін підкреслив, що поки він поносить якунебудь відповідальність в уряді, ніколи особисто не дасть своєї санкції на це, щоби воєнну фльоту В. Британії вжито для воєнної бльокади якогонебудь краю в світі, поки не бачитиме, що зроблять Зл. Держави. Треба й далі старатися намовити до приступлення до Ліґи Націй краї, які ще є поза женевською установою, та треба сподіватися, що настане день, коли теж Злуч. Держави приступлять до колективної системи мира.

ДЕЗЕРЦІЯ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ МОРЯКІВ.

МОСКВА, 24. 11. ПАТ. Військовий трибунал червоної большевицької фльоти засудив на кару смерти моряка Коваленка за намагану дезерцію у Ґдині підчас побуту ескадри большевицької фльоти. Моряків Пучиніна і Козлова, яких Коваленко намовляв до втечі, трибунал засудив по 10 років вязниці за невиявлення тайви.

Жахливі відносини у французьких копальнях.

ПАРИЖ, 24. 11. ПАТ. У дискусії в палаті депутованих над буджетом м-ства прилюдних робіт деп. Песель торкнувся справи відносин у французьких копальнях. Як примір тих дуже анормальних відносин подав копальню Ст. Пер ля Палід, в якій підчас ост. катастрофи згинуло 31 шахтярів, затроєних ґазами. В цій копальні не було сигналів для перестороги, не було відповідних вентиляторів і апаратів до гашення пожежі, що повинні бути в кожній копальні. Бесідник домагався, щоб перевели строгу контролю в копальнях і притягли винуватців до відповідальности за катастрофу в Ст. Пер ля Палід, в якій згинуло 31 людей, що оставили 58 сиріт. Що можна було врятувати шахтярів, доказує те, що ще 6-го дня після катастрофи добули з копальні одного живого шахтяря. Замітне, що інтерпелянт не згадав ні словом, що в згаданій катастрофі згинуло 17 поляків.

Засудили аташе франц. посольства.

МІЛЯНО, ПАТ. Аташе французького посольства в Будапешті Люї Брілята засудив суд у Гольмецо на рік вязниці та грошеве відшкодування за це, що переїхав автом селянина в околицях Тарвізію.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Президент сенату в Данціґу д-р Равшінґ уступив. Його наслідником буде мабуть віцепрезидент Драйзер. Нового президента сенату виберуть у середу 28. листопада.

— З Югославії виїде 2.000 австрійських націонал-соціялістів, які перебували в концентраційних таборах.

— До Болгарії приїхав большевицький посол Раскольніков.

— Між Румунією і СССР наладнано почтову комунікацію.

— Литовська армія святкувала 23. листопада 15-ті роковини створення військового ордеру Витовта. В святі взяв участь президент Литви, уряд, дипльоматичний корпус. Трумну Невідомого Вояка вдекорували ордером Витовта.

ПРИГАДУЄМО НАШИМ В. ШАНОВНИМ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, ЯКИМ ДАЛИ МИ РЕЧИНЕЦЬ ВИРІВНЯТИ СВОЇ ЗАЛЕГЛОСТИ ДО 15. Ц. М., ЩО СТРИМАЄМО ЇМ ВИСИЛКУ НАШОГО ЧАСОПИСУ 1-ГО ГРУДНЯ, КОЛИ ДО ЦЬОГО ЧАСУ НЕ ДІСТАНЕМО ВІД НИХ НІЯКОГО ПОВІДОМЛЕННЯ.

НОВИНКИ

— **Загальні Збори дому торг. пром. „Достава"** у Львові відбудуться у вівторок 27. листопада 1934 р. в год. 5. попол. в кімнатах кооперативи.

— **Інавгурація „Академічних Вечорів".** Перший „Академічний Вечір", улаштований Богословським Науковим Товариством, відбудеться в неділю, 25. листопада в 18-ій год. у салі „Української Бесіди", вул. Рутовського 22. Відчит про подвійне обличчя матерії виголосить д-р Андрій Ластовецький. Відчит буде ілюстрований діяпозитивами.

— **Прилюдний відчит.** Заходом Українського Протиалькогольного Т-ва „Відродження" виголосить проф. д-р Іван Раковський прилюдний відчит з нагоди 25-літнього ювилею Т-ва „Відродження у неділю 25. листопада ц. р. в салі „Української Бесіди". Відчит буде обеднаний з виставою протиалькогольних і протинікотинних образів. Гостям раді

— **Ширші сходини членів У. Т. Т.** Отсим повідомляємо, що в середу 28. листопада ц. р. в год. 19-ій в домівці У. Т. Т. при вул. Косцюшка ч. 3 відбудеться виклад для членів У. Т. Т. на тему „25-ліття Т-ва „Відродження".

— **Ювилейне свято в 25. роковини Т-ва українсько-руських правників у Львові.** Головна Рада Т-ва українсько-руських правників у Львові уладжує з нагоди 25-их роковин істнування Т-ва ювилейне свято 1. грудня 1934. На програму свята складається: 1) Служба Божа в церкві св. Духа при вул. Коперника в год. 8. рано; 2) в год. 19. в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22, І. Святочна Академія з рефератом д-ра Ол. Надраги „Історія Товариства, рефератом д-ра Ст. Дністрянського „Нові кодифікаційні змагання на полі цивільного права; 3) музично-вокальна частина; 4) після концерту товариські сходини.

— **Перша карнавалова ластівка.** Як довідуємося, Товариство Письменників і Журналістів ім. І. Франка уладжує в найближчому карнавалі вперше Репрезентаційні Вечерниці Української Преси. Як відомо, балі преси це старий традиційний щорічний звичай усіх культурних народів Заходу. Такі балі згуртовують усіх найчільніших представників політичного, літературного і мистецького життя та взагалі всього, що творче й позитивне у даній нації. Через те характер такої карнавалової імпрези неначе упривілеєний у порівнанні з усіми іншими карнаваловими забавами: в атмосфері танкової музики зустрічаються всі ті, які репрезентують політичний і культурний рівень народу, тому й рівень такої карнавалової імпрези надзвичайно високий. Вечерниці Української Преси відбудуться у першій половині лютого 1935 в одній із найкращих саль Львова.

— **Ревізії й арештування в Сокальщині.** Пишуть нам: Дня 23. м. м. в селі Мицеві, сокальського повіту, перевела поліція докладну ревізію у Дудкевича Івана, абітурієнта Малої Духовної Семинарії у Львові та в його брата Миколи. Шукали за зброєю і літературою. При ревізії поліція не найшла нічого, лиш узяла в Івана: Історію України І. Крипякевича, реферат про Українську Державу (короткий зміст історії України), книжечку: „Белз-Буськ-Звенигород" та вірш-поему „Великдень на Україні" (рефлексії придніпрянських українців під гомін великодніх дзвонів), як також його спомин похорону жертв під Крутами. Того самого дня перевела поліція ревізію також у Лещишина Якова, але не найшла нічого. Того дня вечором арештувала двох згаданих селян: Дудкевича Миколу і Лещишина Якова. Причина арештування невідома. Але треба згадати, що ці селяни — це одні з найсвідоміших у селі, які разом з іншими свідомими господарями створили український передвиборчий комітет, що став сіллю в оці місцевої хрунівни. По 48-х годинах поліція придержаних звільнила.

— **Достава вівса для війська.** Щоби прийти з допомогою хліборобським продуцентам, військова інтендантура, як звідомляють урядово, рішила навязати безпосередній контакт з сільськими господарями. Тому пригадує умовини, під якими військова інтендантура купує овес від селян. Овес для війська мусить бути з останнього збору, здоровий і не счорнілий. Інтендантура купує навіть дрібну скількість вівса, почавши від сотнара. При набуванні до 10 сотнарів військо покриває кошти стемплевих оплат, а при більшій скількости, почавши від 15 тон продуценти можуть цю скількість продавати безпосередно начальництву інтендатури, одержуючи при вагонових трансакціях до 80 проц. ціни завантаженого товару за предложенням перевозового листу, а решта буде заплачена при відборі вантажу.

— **Найвищий час.** Пишуть нам з Турки: Дня 20. XI. ц. р. заявив у тутешньому суді адвокат д-р М. Розенберг д-рові В. Бабієві, щоб не говорив до нього по українськи, бо він такої мови не розуміє і така мова його ображує! Найвища пора, щоб це собі запамятали наші громадяни і поручали всі судові справи тільки українським адвокатам у Турці.

— **Проти знижки цін худоби.** Тому що в повітах, які навістила була повінь, наслідком недостачі паші появилася велика подаж худоби на торговицях, рільничі палати рішили змінити плян закупу худоби, щоби припинити хаос і надмірну знижку цін. Одночасно міністерство внутрішніх справ рішило ввести полекші в торгових оплатах, які мають бути знижені на половину. Ті полекші будуть важні до кінця липня 1935 р.

— **Відгомін світової війни.** При копанні землі в тартаку в Горлицях знайшли чотирьох російських вояків у повній зброї. Видко при гарматньому обстрілі земля засипала їх грубою верствою. Недавно тому в Серах біля Горлиць один селянин виорав трьох австрійських вояків, теж у повній зброї, а побіч них лежала бляшана фляшка з румом.

— **Ограбили касіера в білий день.** Як повідомляють із Гдині, в місточку Свецю напало двох грабіжників в білий день на залізничого урядовця, що ніс шкіряну теку з грішми, щоб дати їх до почтової каси ощадности. Було там 7 тисяч зол. Один з напасників ударив залізничника в голову, наслідком чого він приголомшений упав на землю, а другий вхопив теку з грішми, після чого оба втікли. Напад тревав кілька секунд і заки прохожі зорієнтувалися в ситуації, грабіжники щезли в бічних вулицях.

— **З Польщі.** У Торуні підчас гострого стріляння трісла гармата. Наслідком вибуху згинули два гарматчики, три були ранені. Військова жандармерія веде слідство. — Інститут італійської культури в Варшаві перед отворенням безплатних курсів науки італійської мови зібрав інформації про тих, що вчаться у варшавських середніх школах італійської мови. Показалося, що 800 дітей вчиться цієї мови. — У Варшаві потягнено до відповідальности стражничку вязниці для жінок, Софію Ґвек за те, що брала хабарі від родин вязнів і т. п. — У Вадовицях арештовано судового урядовця Станислава Матляка за спроневірення в судовій касі. — У присутності президента Польщі, членів уряду, представників сойму, сенату і т. д. відбулося в суботу посвячення залізничої лінії Краків-Мехів. Лінія покищо одноторова.

— **За зворот маєтку Габсбурґів.** Архикнязь Йосиф Габсбурґ виступив проти чехословацького уряду на судову дорогу, домагаючись звороту маєтку на Словаччині, Топольчани (тепер літньої резиденції през. Масарика), який сконфісковано на основі трактату в Тріяноні як родинний маєток Габсбурґів. Справа находиться перед мішаним судом, чехословацько-мадярським.

— **Большевики будують нову залізничу лінію.** Совітський уряд приступив до будови нової залізничої лінії байкальсько-амурської, що веде здовш північного побережя Байкалу, крізь копальні золота і нововідкритий вуглевий бассейн. Залізниця буде орухомлена 1937 р. і дійде до Тихого Океану, на північний захід від Владивостока.

— **Америка борониться перед польською мукою.** З Нюйорку повідомляють, що американський уряд установив прогібіційне мито у висоті 1 доляра від мішка на житню муку, яку вивозять в Польщі до Зл. Держав. Наложення цього мита припиняє всякі дальші трансакції, бо польська мука стається дорожчою від американської. Цього року вивезено з Польщі до Зл. Держав 2.000 мішків житньої муки.

— **Ріжні вістки.** Один із найбільших німецьких театрів „Берлінер Театер" перебудований тому 7 літ, тепер стане ґаражом. — Італійський уряд рішив видрукувати 4-проц. бони скарбової палати на 2 міліярди лір на 9 літ. — 1. листопада було в Берліні 4 міл. 182.040 мешканців. — У Долішній Австрії відкрили організацію ґанґстерів, що зробили багато грабіжей; арештували 25 осіб. — Відомий російський режисер Коміссаржевський, що від літ працює на чужині женеться з англійською артисткою Пеґґі Ашкрофт. — На дорозі між Єрусалимом і Хайфою озброєні бандити ограбили 30 пасажирів. — У Парижі назвуть одну вулицю іменем Думерґа, одну іменем Пуанкаре, Барту й Олександра І-го. — У Совіт. Союзі в селі Кіндґі, очемчирського району живе абхазець Хапара Кнут, що має 125 років. — До революції в Москві було 14.000 візників, у 1924 тільки 5.037, тепер є їх 411. — В Лонґ Айленд дав суд дозвіл колишній рос. княжні Ксені, доньці великого кн. Юрія Михайловича носити прізвище Романова, після її розводу з америк. мільонером Лідсом.

З дороги життя.

ДВАЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ...

Листопад 1914. року... Далекі і сумні спогади. Московська лявіна котилася нестримно на захід. 12-го зайняли царські війська Тарнів, Ясло і Коросно, 15-го зробила перемиська залога успішний випад, 20-го відбила московський наступ від південної сторони, зате москалі вспіли продертися в глибину Карпат і опанували деякі просмики.

У конґресовій Польщі — по австро-німецьким звідомленням — за листопад взяли німці в полон безліч ворожого війська, гармат і скорострілів та відступили зпід Варшави й Івангороду (Дембліна).

У Львові було сумно, тихо і глухо. З нашою еміграцією не було ніяких звязків. Були у Львові два військові емісарі, поручник Чайковський та Косаревич, яким вдалося щасливо перейти боєву лінію, та вони, відвідавши пок. д-ра Охримовича, Федорцева й мене, після кількох днів, вернулися знову щасливо на той бік. Що ділося по тому боці, не вміли сказати, бо весь час були на фронті і з Віднем не мали ніяких звязків.

Наші сусіди мали через Румунію добре наладнані звязки з Віднем, зі Швайцарією й цілим світом. У Букарешті жив Маріян Лінде (брат пізнішого вбитого міністра Губерта, що виконував функцію нелеґального польського амбасадора. На його адресу можна було посилати всякі письма, а він спрямовував їх куди слід.

Які звязки мали ми зі світом поза боєвою лінією, хай посвідчить те, що про видані у Львові дня 2-го і 5-го вересня числа „Діла", віденське „Діло" подав вісти й зміст щойно 28. листопада.

В цьомуж числі пишеться про наші „бажання щодо Галичини", де поставлено домагання поділу Галичини на: Східну і Західну з окремими соймами у Львові й Кракові, бо це одинокий спосіб „для тривкого приєднання Галичини для австрійської монархії": бо тоді Східна Галичина припала би під самоуправу українського народу, що дістав би керму правління, а іншим народам, що тут живуть, признаноб і заручено права меншости.

Українське парляментарне представництво робило постійно заходи у справі визволення невинних „жертв віднесин із Талерґофу, оо. Лежоґубський і Пеленський навідували осередки, де було більше українських вояків. Князь Микола Миколаєвич дав дозвіл Витовтові Ґорчинському

створити І. польський корпус добровольців, що мав нараховувати 50.000 піхоти й кавалерії і стануги по боці царської армії.

А в Німеччину загостив уже голод і заведено примусову продажу бараболь...

В Австрії на підставі рескрипту міністерства розпочалися іспити зрілости для асентерованих учеників, що покінчили бодай сім кляс ґімназійних.

А у Львові та в окупованій частині Галичини стали москалі ґаздувати як у своїй хаті. Воєнний ґенерал-ґубернатор розпорядив, що приватне листування вільно вести лише у мовах: російській, польській, чеській, французькій, анґлійській та німецькій. Почтово-телеграфічні посилки в іншій мові будуть цензурно нищені. — Всякі клюби, спілки і товариства не можуть істнувати, поки не дістануть окремого дозволу ґубернатора.

Те саме торкається наукових заведень, інтернатів і курсів.

Анальоґічні розпорядки видав і тернопільський ґубернатор Чарторийський.

Ось як виглядав листопад 1914 року.

Тиберій Горобець.

ДИВОГЛЯДИ.

ПАРЛЯМЕНТ ЗАСІДАЄ ПІД ПАРАСОЛЯМИ.

Анґлійська фабрика в Лестер приготовила дві великі парасолі, найбільші у світі: проміром на 8 метрів, висотою на 5 м. Замовив їх за 15 фунт. шт. африканський султан Акенцуа II. в Беніни. Вони потрібні для засідань державної ради і парляменту в Беніні. Під ними достойники ці ховаються від сонця і радять.

РЕКОРД ПИЯКА.

Мешканець містечка Джоліє у стейті Ілліноіс містер Джо Шірен заплатив 1044-ий раз грошеву кару за те, що був на вулиці нетверезий. Коли зловлять його ще раз, то буде вже сидіти рік у вязниці. На самі грошеві кари витратив Шірен 7500 дол

З кіна.

КІНО КОЛІСЕЙ: „ІІ ЧАР" і ревія „ЖІНКИ ПРАВЛЯТЬ".

Ґльорія Стюарт має у цій фільмі цікаву ролю: невинної, закоханої дівчини і водночас кабаретної співачки. Вона гарна, симпатична, а передовсім незвичайно жіноча й нічого дивного, що „ІІ чар" усіх очаровує. Поза нею і щасливим кінцем нема у фільмі нічого надзвичайного. Роджер Прієр у ролі опікуна своєї сестри — симпатичний.

З ревії найбільше оплесків зібрали ревелєрси „Евґена", Слава Беслані, Сціварський і Февріна. З окремих точок заслуговують на увагу дії оперетки „Валь серед циганів" (строї і декорації), скеч „Валь у Шпінака" і пародія трьох мушкетерів. Гарні теж танкові еволюції балетної пятки. (ет.)

СПОРТ.

ВІДБИВАНКА.

Львів, 23. ХІ. Ольдбої С.-Б. — Сокіл IV. 2 : 0 (15 : 6, 15 : 6).

Знову сензаційна перемога Ольдбоїв, цим разом над сокільським мистцем у відбиванці, дружиною Сокола IV.

НІМЕЧЧИНА — БЕРЛІН 4 : 2.

В мин. середу відбулися змагання копаного мяча між репрезентацією Берліна і репрезентацією Німеччини. Це був тренінґ перед недалекою зустрічю Берліна з Краковом. Берлінці вели несподівано до перерви 1 : 0, щойно по перерві одинацятка Німеччини виявилася кращою і виграла змагання у відношенні 4 : 2.

НОВІ НАГОРОДИ ДЛЯ СПОРТОВЦІВ.

Спортові товариства в Польщі застановляються над новим проєктом щодо нагород для спортових переможців. Ствердивши, що нагороди не представляють для переможців ніякої ужиткової користи, бо не виходять поза межі чаш або жетонів, пробують тепер давати на нагороди вартісні книжки. Цікаво тільки чи для кожного мистця книжка представлятиме „ужиткову" вартість.

ПРОФЕСІОНАЛИ ОРҐАНІЗУЮТЬСЯ.

Спорт копаного мяча має за кордоном у значній частині професійний характер. Кожний грач у кращій дружині бере за гру в дружині платню, якої висота залежна від кляси гри дотичного копуна. Очевидно, що кожний грач старається не тільки відповідно жити, але й справитись якнайкраще, щоб мати якнайбільшу платню. Тим-то й слід пояснити собі причину, що закордонний спорт стоїть так високо.

На днях відбулися великі збори віденського союзу професійних копунів. Рішено перевести редукцію професіоналів в окремих клюбах, щоби могти дати собі раду з платнями підчас мертвого сезону.

Такі орґанізації змаґунів-професіоналів для бережения їх прав істнують майже у всіх державах центральної і західної Европи.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

„ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК," орґан лікарської комісії Н. Т. ім. Ш. Рік XII. Ч. 4. Львів, 20. жовтня 1934. Виходить раз на чотири місяці. Зміст: І. Ортинський: Urethritis protozoica. О. Фідас: Новітні погляди на епідемію кору. І. Ортинський: Про ендометріозу. О. Фідас: Лямбльозові кулежі дітей. Т. Е. Бурачинський: Які користи дає УЛТ. своїм членам? Хроніка сходин УЛТ. Посмертні згадки про д-ра І. Довбуша і д-ра Г. Яросевича. З медичної преси. Новинки. Термінольоґічний куток.

„MORZE", organ Ligi morskiej i kolonialnej. Rok XI № 11. Warszawa. listopad 1934.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Українська Драматична Сценка у Львові (саля „Улю“, Оссолінських 10):

Неділя, 25. XI. год. 7·30 веч. „Соня зі Замарстинова“.

Український Театр „Заграва“:

Добромиль:

26. XI. „Святе Полумя“.
27. XI. „Мужчина з минулим“.
28. XI. „Тарас Бульба“.
29. XI. „Рай без жінки“.

Великий Міський Театр.

Неділя, 25. XI. год. 12 впол. „Малий детун“.

Неділя, 25. XI. год. 3·30 поп. „Чужа дитина“. Ціни найнижчі.

Неділя, 25. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“.

Понеділок 26. XI. год. 7·30 веч. „Під примусовою управою“ Абон. 8.

Театр Ріжнородностей.

Неділя, 25. XI. год. 3·30 поп. „X—33“. Ціни найнижчі.

Неділя, 25. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ.“

Понеділок, 26. XI. год. 7·30 веч. „Товаріщ“ Ціни найнижчі.

Кіна.

АПОЛЬО: Дві серії разом: „Нуждарі“, „Париж у вогні“.

АТЛЯНТИК: „Маскарада“.

ВАНДА: „Переможці просторів“, „Фліп і Флап“.

ҐРАЖИНА: „Цілуй мене ще“, „Не дамо землі“.

КАСІНО: „Шпіон ч. 13“ (Ґері Купер).

КОЛІСЕЙ: „Її чар“, ревія „Баби правлять“.

КОПЕРНИК: „Весняна парада“ (Франціска Ґаль).

МАРУСЕНЬКА: „Весняна парада“ (Франціска Ґаль), ревія: „Веселий пол“.

МІРАЖ: „Ґалька“ (з Кепурою).

МУЗА: „Щойно вчора“.

ПАЛЯС: „Кін-Конґів син“.

ПАН: „Ескімо.“

ПАСАЖ: „Тайна замкненого куфра“ і ревія „Світ без баб“.

РАЙ: „Чи людина це дівчина“.

СВІТ: „Дика дівчина“, „Цілунок перед зеркалом“.

СОНЦЕ: „Син джунґлів“.

СТИЛЕНЕ: „Геть із кризою“ з Едді Кантором і ревія.

УТІХА: „Бунт у Шангаю“, ревія: „Затанцюймо вальса“.

ХИМЕРА: „Ширлі Темпль“ (Тайна маленької Ширлі) та Тижневик Фокса.

Закордонне радіо.

Неділя, 25. листопада 1934.

Відень (506,8) 11·20 Симф. концерт 12·30, 16·00 Концерт, 17·50 Весела авд., 20·20 Віденські мельодії, 21·50 Форт. квінтет Ґ-моль Брамса, **Кошиці** (259,1) 18·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 9·15 Хор, 15·00 „Русалка“ оп. Двожака, **Барсельона** (293,5) 19·00 Опера, **Атльона** (531) 22·25, 23·05 Спів, **Білгород** (437,3) 20·30 Пісні; **Любляна** (569,3) .·30 Вок. дуети, **Кельн** (455,9) 11·00 Молоді композитори, 12·00 Популярна музика, **Мінхен** (405,4) 20·10 Вагнерівський вечір (спів, музика), **Будапешт** (550,5) 17·50 Пісні, 21·40 Музика, **Міляно** (368,6) 17·15 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00, 20·45 Симф. концерт.

Понеділок, 26. листопада 1934.

Відень (506,8) 15·40 Оповідання для молоді, 17·40 Спів, 19·20, 20·20 Концерт, 20·05 Смичк. тріо, **Братислава** (29.,8) 12·35 Концерт, 20·20 Авд. „Бідний Федуньо“ (Манґера), **Кошиці** (259,1) 17·10 Для Закарпаття, 21·00 Двожакові романси, **Прага** (470,2) 17·45 Фортепян, 19·30 Ферстерові пісні, **Атльона** (531) 20·30 Арфа, 20·45, 22·10 Спів, **Білгород** (437,3) 20·00 Опера, **Ковно** (1935) 17·.0 Спів, **Рига** (514,6) 19·20 „Шопен“ оп. Йогансена, **Гайльсберг** (291) 15·40 Пісоньки и форт., **Мінхен** (405,4) 15·10 Нар. пісні европ. країв (Габенбавер, сопр.), 17·50 Фортепян, 19·15 Нар. пісні, **Бреслява** (715,8) 18·20 Пісні при вині (Бульман, бас), **Будапешт** (550,5) 13·30 Фортепян, 19·40 Концерт, **Міляно** (368,6) 11·50 Тріо, 2..00 Фортепян, **Рим** (420,8) 17·30 Давня муз.

Львівське радіо.

Неділя, 25. листопада 1934.

9·00, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорол. вістки, 12·05 Сільва рерум 12·10 Театр. репертуар, 12·45 Симф. поранок; у перерві ок. 13 год. відч. На весіллі в Довахові, 14·00 Гр. пл., 15·05 „Радив Антошко молодьков, як не датися кризі“ (гутірка двох хлиборобів), 15·15 Пісоньки Вітаса з гр. пл., 15·25 Огляд ринків рільних продуктів, 15·35 Концерт хору Юранда, 15·45 Чвертьгодина хлиборобів 16·00 Шабля та дух (Беренга), 16·20 Скрипка, фортепян, 16·45 Весела школа (для старших дітей), 17·00 Танк. музика, 17·30 Духова культура славян, 18·00 Театр Уяви: 1) „Карабінери“, комедія Д'Амбре и Деноджа, 2) „Сніданок закоханих“, Бірабо, 18·45 Життя молоді, 19·00 Фортепян, 19·30 Легка музика, 19·50 Акт. фейл., 20·00 Вок. інстр. концерт (З. Ладіс, тен.) „Український танок“ відігр. орхестра, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 На весіллі львівських хвил. 21·45 Спорт. вістки 22·00 Почт. техн. скринька, 22·15 Легк. концерт, 22·30 Мануель де Фаля: 1) Концерт на клявесин, флет, обой, кларнет, скрипку, віольончелю, 2) Трикутний капелюх, симф. орх. (з гр. пл.), 23·05 Танк. музика.

Понеділок, 26. листопада 1934.

6·45 Ранішня авд., 7·50, 22·00 Реклям. концерт, 11·57 Сиґн. часу, 12·03 Метеор. вістки, 12·05 Огляд преси, 12·10 Концерт, 13·00 Полудн. денник, 13·05 Славні інструменталісти з гр. пл., 15·30 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Легка музика, пісоньки, 16·45 Лекція нім. мови, 17·00 Орґ. ресітал, 17·35 Вальси Й. Штравса з гр. пл., 17·50 Гутірка Брунона Вінавера, 18·00 Артизм у дитини 18·15 Фортепян, 18·45 Для дітей „Чому любимо та садимо дерева“, 19·00 Мандрівка мікрофону (В лодзьких фабриках), 19·30 Манія поспіху, 19·50, 19·56 Спорт. вістки, 20·00 Концерт симф. орх., спів (Ронська, мецосопр.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо. 21·00 Смичк. секстет, 21·45 У вогні революції (Пілсудський в конспірації), 22·15 Лекція танку, 22·35, 23·05 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Доляр у Львові у приватних оборотах 5·29 зол.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·47, Париж 34·93·50, Берлін 213·30, Ціріх 171·75, Амстердам 358·40, Прага 22·13, Італія 45·27, Нюйорк кабель 5·30 1/2, Нюйорк чеки 5·30 1/8.

Золото: Доляри 8·91—8·93, Франки фр. 34·30—34·60 Дукати 81·70—82·20, Корони 35·80—36·30, Рублі 45·50—46·30.

Срібло: Корони 0·30, рублі 1·20, фльорени 0·70.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 24. листопада ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла десерового	2·40 зол.
1 л. молока	0·17 „
1 л. сметани	0·60 „
1 к. яєць	4·00—4·10 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на сметану і яйця вдержана.

В дні 23. листопада ц. р. платив за 1 кг. масла 2·30 зол.

Маслосоюз повідомляє, що від 24. листопада ц. р. не купує ніякої птиці аж до відкликання.

ОПОВІСТКИ.

X. Звичайні Загальні Збори (ювилейні) членів Карпатського Лещетарського Клюбу відбудуться в пятницю дня 30. XI. ц. р. в год. 5·30 в домівці Укр. Технічного товариства, Львів, ул. Костюшка ч 3, партер ліворуч, з таким порядком нарад: 1. Відкриття Зборів, 2. Ювилейний реферат, 3. Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів, 4. Звіти Виділу, 5. Уділення абсолюторії уступаючому Видлові, 6. Вибір нового Виділу 7. Означення висоти членських вкладок, 8. Внески і запити, 9. Евентуалія. 719

Ширші сходини Кружка Р. Ш. ім Ганни Барвінок у Львові, вул. Мохнацького 12. відбудуться дня 28.XI. 1934 (середа) в год 6-тій веч. На порядку сходин реферат д-ра В. Сімовича: „Осип Юрій Федькович“. Участь членів обовязкова, гостям раді. 717 1—2

Звичайні Загальні Збори Союзу Українських Накладень і Книгарень відбудуться дня 8. грудня 1934 р в 10 годині рано в помешканні видавництва „Смарагд“ при вул. Косцюшка, з таким денним порядком: 1) Відкриття Зборів, 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Звіт діяльности Управи. 4. Внески і запити. Якщо в означеному часі не явиться приписане число членів, то збори відбудуться годину пізніше без огляду на скількість присутних.

Управа.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.